

ANT AKMENOS KRANTŲ

Kretingos Lurdas

2014 metų birželio 18 dieną sukanka 25 metai, kai buvo iš naujo pašventintas J. Pabrėžos gatvės slėnyje tarp katalikų bažnyčios ir šv. Antano rūmų esantis Kretingos Lurdas. Šio sakralinio kultūros paveldo objekto istorija prasidėjo 1933 metais.

Minint Pranciškonų ordino globėjos, Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo Lurde 75-ąsias metines, Lurdo grotos – Prancūzijoje esančios šventos vietos – atitiktens steigimu Kretingoje rūpinosi broliai pranciškonai, ypač vienuolyno gvardijonas tėvas Augustinas Dirvelė, šiuo tikslu du kartus lankęsis Prancūzijos Lurde.

Vieta grotos statybai parinkta slėnyje šalia Pastauninko upelio. Kretingos Lurdo grotą, kitaip nei Prancūzijoje, sudaro ne uolos, bet lauko akmenys. Grotą suformuota kalvos šlaite. Pranciškonai nugriovė seną iš akmenų mūrytą bravorą ir jo akmenis panaudojo Lurdo statyboms.

Grotos angoje pastatytas balto marmuro altorius, prie kurio vėliau buvo aukojamos šv. Mišios. Prie angos – šaltinėlis, kiek toliau – upelis. Žmonės tikėjo, kad šis šaltinis, kaip ir tikrojo Lurdo, turi stebuklingų galių, nes teka prieš saulę. Aukštutinėje angoje, kuri sujungta su žemutine, pastatyta Švč. Mergelės Marijos statula. Kitoje žemutinės angos pusėje – klūpinčios šv. Bernadetos su žvake rankose, žiūrinčios į Švč. Mergelę, statula. Švč. Mergelės Marijos ir šv. Bernadetos Subiru skulptūras Prancūzijos Lurde užsakė paga-

minti, į Lietuvą parvežė ir Kretingai dovanavo Amerikos lietuvė tretininkė Liudvika Gedminaitė. Ji taip pat dovanavo įrangą altoriui (viskas kainavo apie 4 tūkst. Lt). Skulptūros lietos iš ketaus, tad kiekvieną jų nešė šeši vyrai.

Priešais grotą pranciškonai įrengė aikštelę, kurią pavadino Šventos Marijos aikšte. Šalia vienuolių savanoriškai dirbo daug kretingiškių. Darbams vadovavo inžinierius Rapolas Žigas.

1933 m. rugpjūčio 2 d., per Porciunkulės – Marijos angelų karalienės – iškilmes, Kretingos Lurdą iškilmingai pašventino Telšių vyskupas Jo Ekscelencija Justinas Staugaitis. Į šaltinėlių buvo supiltas iš Prancūzijos Lurdo stebuklingo šaltinio parvežtas vanduo. Iškilmės truko dvi dienas, šv. Mišios aukotos prie septynių bažnyčios altorių, dalyvavo 76 kunigai pasauliečiai, 4 kunigai vienuoliai, 10 klierikų, Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona, krašto apsaugos ministras Balys Giedraitis ir apie 25 tūkst. maldininkų iš visos Lietuvos. Broliai pranciškonai pasirūpino, kad traukiniais į Kretingą atvykstantiems tikintiesiems kelionė būtų pigesnė.

1938 m. birželio 13 d. Kretingoje vykusio tretininkų (pranciškonų pasauliečių) kongreso metu

Šiandien Kretingos Lurde, kuris yra vienas išpūdingiausių Lietuvos Lurdu, vyksta daugybė įvairių renginių.

Nuotr. Jolantos Klietkutės.

Lurdas pavadintas „Dangaus Vartų Šventove“, įsteigtas Lurdo Dievo Motinos fondas, skirtas neturtingiems jaunuoliams, siekiantiems kunigystės.

1941 m., į miestą įžengus vokiečiams, Lurdas tapo žydų kanių ir žudynių vieta. Buvo sudaužytas ir marmuro altorius.

1952 m. vietos komunistų ir valdžios nurodymu grotą iki pusės užpildė žemėmis, Lurdas apleistas. Aikštelė paversta kareivių mankštinimosi vieta. Šventųjų skulptūras tikintiesiems pavyko perkelti į Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelėi Marijai

bažnyčią.

1988 m. pabaigoje grotą ir jos teritoriją grąžinta katalikų bendruomenei. Lurdo atkūrimu ypač rūpinosi kanauninkas Bernardas Talaišis. 1989 m. pavasarį kretingiška slėnį ir Lurdą atkasė, sutvarkė: išvalė upelį, slėnyje nutiesė takelius, pasodino naujų medžių, dekoratyvinių augalų. Sugražintos išsaugotosios skulptūros. Grotoje nebėra marmurinio altoriaus, angą juosia apsauginė metalinė tvora.

1989 m. birželio 18 d. Lurdą iš naujo pašventino, šv. Mišias aukojo Telšių vyskupas Jo Eksce-

lencija Antanas Vaičius, dalyvavo Kretingos parapijos klebonas dekanas Bernardas Talaišis, kaimyninių bažnyčių kunigai. Į šaltinį dar kartą įpilta Prancūzijos Lurdo vandens.

2005 m. Kretingos Lurdas įrašytas į valstybės saugomų kultūros vertybių registrą, 2008 m. paskelbtas kultūros paminklu. Unikalus objekto kodas: 27502. Visas pavadinimas: Kretingos bernardinų vienuolyno ir Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelėi Marijai bažnyčios statinių komplekso Lurdas.

Kretingos Lurdas yra vienas išpūdingiausių Lietuvos Lurdu. Šalia jo vyksta daugybė renginių: Pranciškonų gimnazijos šventės, Šv. Antano bei Porciunkulės atlaidai, Kalėdų, Velykų, Sekminių misterijos, nuo 1990 m. kasmet paskutinį gegužės šeštadienį Lietuvos vaikų bažnytinių chorų šventė, kiti renginiai. Čia lankosi įvairių konfesijų ir įsitikinimų žmonės, miesto svečiai.

Šiandien Kretingos Lurdas – tai ne tik miesto istorijos, religinės kultūros, architektūros paveldo, kraštovaizdžio dalis, bet ir vienas svarbiausių Kretingos simbolių.

Kretingos Lurdo grotą apie 1933 m. Atvirukas spaustas Pranciškonų spaustu-vėje.

Iškilmės Kretingos Lurde 1935 metais. Nuotrauka iš kretingiško Juozo Šakinio asmeninio albumo.

Jolanta KLIEKUTĖ